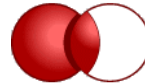

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 015-2, 016-2/ 07.

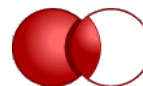
**I Z V J E Š Ć E
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
na dan 31. prosinca 2006. godine**

**FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE
FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE**

Sarajevo, svibnja 2007. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

FEDERALNOM MINISTARSTVU RADA I SOCIJALNE POLITIKE

**UPRAVNOM VIJEĆU/ODBORU
FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO/PENZIJSKO I
INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR**

**MENADŽMENTU
FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO/PENZIJSKO I
INVALIDSKO OSIGURANJE MOSTAR**

NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju finansijskih izvješća Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje iskazanih na dan 31. 12. 2006. godine. Za ova izvješća odgovoran je menadžment Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje. Naša odgovornost se svodi na izražavanje mišljenja o tim finansijskim izvješćima na temelju provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja, sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine («Sl.novine FBiH», br. 22/06.), i INTOSAI revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije, tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome ima li u finansijskim izvješćima značajnih pogrešaka, kao i da li su finansijske transakcije izvršene sukladno zakonskim propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji potkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvješćima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primjene računovodstvenih načela i vrednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvješća. Vjerujemo da je provedena revizija pouzdana osnova za izražavanje našeg mišljenja.
3. Nakon provedene revizije finansijskih izvješća na dan 31. 12. 2006. godine, skrećemo pozornost na sljedeće:
  - **dvije odvojene informacijske baze podataka, ranijih nosilaca osiguranja, ni u 2006. godini nisu integrirane u jedinstvenu organizacijsku jedinicu u sastavu Federalnog zavoda, kako je uređeno Zakonom o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja Federacije BiH i Statutom Federalnog zavoda.**
Ovakvim načinom rada povećani su rashodi, produžen postupak za ostvarivanje prava na mirovinu a otežana je i interna kontrola na sprječavanju i otkrivanju grešaka.
Federalni zavod već duže vrijeme obavještava Vladu FBiH, i poduzima aktivnosti da se informacijska baza podataka ranijeg nosioca osiguranja DF PIO BiH, koju vodi zasebno pravno lice, integrira u jedinstvenu organizaciju u svom sastavu.
  - **prije sačinjavanja godišnjih finansijskih izvješća, nije izvršena provjera naplativosti potraživanja ni procjena rizika mogućih rashoda iz sporova u toku protiv Federalnog zavoda.**
Ovo može imati znatnog utjecaja na smanjenje stalnih izvora sredstava i likvidnosti Federalnog zavoda.

- 4. Po našem mišljenju, osim za navedeno u prethodnoj točki, financijska izvješća Federalnog zavoda za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje, daju istinit i fer pregled poslovanja tijekom godine i stanja na dan 31. 12. 2006. godine.**

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Mr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

IZVJEŠĆE
o obavljenoj reviziji finansijskih izvješća
FEDERALNOG ZAVODA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE
FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE
na dan 31. 12. 2006. godine

1. UVOD

Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: Federalni zavod) je javna ustanova, izvanproračunski fond koji je formiran 2001.godine, Zakonom o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, reorganiziranjem zatečenih nosilaca osiguranja: Društvenog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine (DF PIO BiH) i Zavoda mirovinskog i invalidskog osiguranja Mostar (Zavod MIO-Mostar). Federalni zavod organizira i provodi mirovinsko i invalidsko osiguranje suglasno Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju, Zakonu o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja FBiH, drugim zakonima i svojim Statutom, i to: prikuplja doprinose za mirovinsko i invalidsko osiguranje i isplaćuje mirovine, provodi postupak za ostvarivanje prava mirovinskog i invalidskog osiguranja, posluje sredstvima i imovinom Federalnog zavoda, obavlja druge poslove sukladno zakonu, Statutu i drugim općim aktima.

U 2006.godini u Federalnom zavodu, bilo je uposleno prosječno 893 djelatnika.

Suglasno Zakonu o organizaciji MIO FBiH i Statutu, sjedište Federalnog zavoda je u Mostaru, ulica Dubrovačka b.b.

2. CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj revizije finansijskih izvješća je, da se na osnovu ispitivanja dokumenata, isprava, izvješća i drugih evidencija Federalnog zavoda, izrazi mišljenje o tome da li su finansijska izvješća pripremljena, u svakom značajnom pogledu, sukladno sa važećom zakonskom regulativom. Revizija je planirana i izvršena sa ciljem pribavljanja realne osnove da li finansijska izvješća odražavaju točan i istinit prikaz poslovanja tijekom godine i stanja na kraju godine.

Cilj revizije je i ocjena računovodstvenog sustava a posebno ocjena sustava internih kontrola; da li su interne kontrole prikladno postavljene i da li funkcioniraju, te da li su sposobne za sprječavanje ili otkrivanje i ispravljanje značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvješćima.

Cilj revizije je postizanje transparentnosti u radu Federalnog zavoda kao i javna odgovornost menadžmenta za zakonitost rada te uspješno i efikasno izvršavanje postavljenih ciljeva.

Revizija uključuje i davanje preporuka za dalji rad, sa naglaskom na uspješnom obavljanju poslova, racionalno korištenje sredstava i zaštitu imovine, uz jačanje sustava internih kontrola u svakom procesu rada.

Budući da smo reviziju obavili na bazi uzorka, postoji mogućnost da neke pogreške i nepravilnosti mogu ostati neotkrivene.

Ova revizija ne obuhvata provjeru upravnih postupaka u svezi ostvarivanja prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, koje vodi Federalni zavod, u prvom i drugom stupnju, i za taj dio ne izražavamo svoje mišljenje.

3. MENADŽMENT I PRETHODNA REVIZIJA

U Izvješću o reviziji finansijskih izvješća Federalnog zavoda za 2005.godinu, date su preporuke menadžmentu za otklanjanje nepravilnosti i poboljšanja u radu sa ciljem zaštite i vrednovanja imovine te

racionalne i zakonite uporabe javnih sredstava, uz potpunu primjenu organizacije rada Federalnog zavoda u skladno sa Zakonom i Statutom.

Upravno vijeće Federalnog zavoda je nastavilo aktivnosti u svezi sa preporukama danim u izvješćima o obavljenoj reviziji finansijskih izvješća za 2005. godinu i ranije godine te zaključkom, zadužilo menadžment za izvršavanje preporuka. U tom pravcu, menadžment je uložio značajne napore na pripremi internih normativnih akata u kojima je sustav internih kontrola ugrađen u tekući proces rada. Ovo je rezultiralo ukupna poboljšanja u radu, od čega navodimo bolje sagledavanje obveznika uplate doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje, radi naplate doprinosa, uz efikasniju primjenu Zakona o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja.

Nadzorni odbor Federalnog zavoda, također je poduzeo mjere za praćenje izvršenja preporuka Ureda za reviziju.

Revizijom finansijskih izvješća za 2006. godinu, utvrdili smo da nisu provedene preporuke Ureda za reviziju, koje se odnose na:

- informacioni sustav ranijeg nositelja osiguranja DF PIO BiH nije integriran u Federalni zavod. Još uvijek je veliki dio baze podataka koja je vlasništvo Federalnog zavoda, kao i pripadajući informacioni poslovi, izvan Federalnog zavodu MIO/PIO, suprotno Zakonu o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutu Federalnog zavoda. Ovo Federalni zavod ne može sam da riješi, zbog čega obavještava Vladu Federacije BiH, od samog početka funkcioniranja jedinstvenog zavoda, sa pojačanim aktivnostima u 2005. i 2006. godini,
- nije izvršeno vrednovanje potraživanja sa stanovišta naplativosti niti su procijenjeni mogući rashodi po sudskim sporovima protiv Federalnog zavoda, što može imati znatnog utjecaja na smanjenje sredstava i likvidnosti Federalnog zavoda.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1. Menadžment i sustav internih kontrola

Provedenom revizijom utvrdili smo da su postignuta poboljšanja u internoj kontroli. Normativnim aktom iz 2005. godine organizacijski je ustrojena interna revizija u zaseban organizacioni dio Federalnog zavoda što je imalo pozitivnog odraza i na internu kontrolu. Interna kontrola u Federalnom zavodu nije organizirana kao posebna jedinica nego je sastavni dio svakog procesa rada; što je uređeno Pravilnikom o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta, koji je temelj sustava internih kontrola. Sukladno sa Smjernicama Federalnog ministarstva financija, Federalni zavod je donio Pravilnik o internim kontrolama-internim kontrolnim postupcima.

U vremenu od 20. 11. 2006. do 15. 02. 2007. godine, obavljena je registracija umirovljenika Federalnog zavoda putem «potvrda života» sa svrhom eliminiranja nezakonitih korisnika mirovina. Konačni finansijski efekti ovog popisa biće poznati nakon proteka roka zastare isplate mirovine iz Zakona o MIO, ali se već mogu ocijeniti kao značajni.

Po ovlaštenju Upravnog vijeća, menadžment je posebnu pažnju usmjerio na pravne radnje u svezi sa sudskim sporovima koji su pokrenuti protiv Federalnog zavoda, (Fond za PIO Republike Srpske, ERC «ZIPO» d.o.o. Sarajevo, tužbe zaposlenika Federalnog zavoda, i druge) radi zaštite sredstava Federalnog zavoda.

Aktivnosti interne revizije u Federalnom zavodu u 2006. godini, bile su usmjerene na procjenu i eliminiranje visokih rizika u poslovanju, te nadgledanje internih kontrolnih postupaka. U nekim slučajevima Interna revizija je obavljala funkcije redovnog nadzora tijekom procesa rada: kontrola rješenja po osnovu povoljnijih uvjeta za stjecanje mirovine vojnih osiguranika. Interna revizija treba biti neovisna, sukladno sa FBiH Standardi revizije te Pravilnikom o internoj reviziji.

Ističemo da interna revizija nije zamjena za internu kontrolu, jer se interna kontrola odvija istovremeno sa tekućim procesom rada i čini njegov sastavni dio.

4.2. Upravljanje, rukovođenje i nadzor u Federalnom zavodu

Upravljanje, rukovođenje i nadzor u Federalnom zavodu uređeno je Zakonom o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja i Statutom Federalnog zavoda.

Revizijom procesa upravljanja, rukovođenja i obavljanja nadzora u Federalnom zavodu utvrdili smo sljedeće:

U 2006. godini, Vlada FBiH je zbog isteka mandata, imenovala novo Upravno vijeće i Nadzorni odbor.

Upravno vijeće, kao organ upravljanja Federalnog zavoda, imao je aktivnosti u dva dijela odnosno kroz dva saziva. Mandat prethodnog saziva je trajao do 31. 07. 2006. godine. U oba saziva, Upravno vijeće je održalo 15 sjednica na kojima je raspravljalo i donosilo odluke iz svoje mjerodavnosti. Svaki mjesec Upravno vijeće je razmatralo visinu koeficijenta za obračun i isplatu mirovina, na osnovu informacije menadžmenta o naplaćenim prihodima i dostignutog nivoa rezervi sa kojima raspolaže Federalni zavod.

Upravno vijeće je posvetilo posebnu pozornost pitanjima koja se već duže vremena rješavaju putem nadležnih institucija:

- **imovina Federalnog zavoda;** sporovi u svezi vraćanja u posjed i vlasništvo, pitanje zabrane raspolaganja sa tom imovinom na osnovu Zakona Visokog predstavnika,
- **informacijski sustav Federalnog zavoda;** prosinca 2006. godine, pripremljen je Prijedlog razvoja Novog integriranog informacionog sustava. Rad Upravnog vijeća po ovom pitanju, nastavlja se u 2007. godini, nakon provedenih konsultacija u resornom ministarstvu i Vladi FBiH,
- **potraživanje od Proračuna FBiH** po osnovu ostvarenih prava na mirovinu po povoljnijim uvjetima-vojne mirovine, jer Vlada FBiH, do kraja 2006. godine, nije izvršila svoje obveze po ovom osnovu.

Upravni vijeće je produžilo važenje Programa i plana racionalizacije broja uposlenih osoba, čime je i u 2006. godini, omogućeno da se osobe koje nemaju odgovarajuću stručnu spremu, izjasne, da im uz poticajna sredstva prestane radni odnos.

Nakon što je Vlada FBiH, donijela Odluku o prestanku važenja Odluke o određivanju visine najviše, zajamčene i najniže mirovine, Upravno vijeće je uredilo ove kategorije, sukladno sa Zakonom, Odlukom od 15. 12. 2006.godine, a odnose se na mirovine za prosinac 2006. godine.

Pored navedenog, Upravno vijeće je u 2006. godini, **donijelo:** Poslovnik o radu Upravnog vijeća, Naputak o načinu vršenja kontrole obračuna i uplate doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje, Vodič-Procedure za pristup informacijama pod kontrolom Federalnog zavoda. **Razmatrani su nacrti** sljedećih normativnih akata: Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta Federalnog zavoda, Odluke o unutarnjoj organizaciji Federalnog zavoda, te Pravilnika o stambenim odnosima. Upravno vijeće je **usvojilo** godišnji obračun i Izvješće o radu Federalnog zavoda

Nadzorni odbor Federalnog zavoda je u 2006.godini održao osam sjednica na kojima je raspravljao o poslovima iz svoje nadležnosti. Redovna aktivnost Nadzornog odbora je praćenje ostvarivanja funkcija Interne revizije u Federalnom zavodu.

Direktor i zamjenik direktora obavljaju funkcije sukladno sa zakonom, Statutom, i drugim općim aktima Federalnog zavoda. U 2006. godini nastavljene su aktivnosti na jačanju sustava internih kontrola u Federalnom zavodu, stručna priprema normativnih akata te rad po zaključcima Upravnog vijeća..

4.3. Donošenje i izvršenje Financijskog plana

4.3.1 Donošenje Financijskog plana

Upravno vijeće Federalnog zavoda MIO donio je Financijski plan, za 2006.godinu 14. 12. 2005. godine sa ujednačenim prihodima i rashodima u iznosu od 987.031.678 KM. Financijski plan Federalnog zavoda pripremljen je u okvirima danih u Smjernicama i ciljevima fiskalne politike u 2006. godini koje je usvojila Vlada Federacije i procjenama Federalnog zavoda, bazirane na ostvarenju prihoda i rashoda u periodu siječanj-rujan 2005.godine. Federalni zavod je dostavio Financijski plan Federalnom ministarstvu financija. Federalni ministar financija nije predložio Izmjene i dopune na Financijski plan.

Parlament Federacije je razmatrao finansijske planove izvanproračunskih fondova za 2006. godinu zajedno sa donošenjem Proračuna Federacije BiH ali isti nisu objavljeni niti je Federalni zavod dobio suglasnost od Parlamenta FBiH na Finansijski plan. Odlukom o izmjenama Finansijskog plana Federalnog zavoda, od 16. 10. 2006. godine, utvrđen je novi iznos prihoda i rashoda na ukupno 1.043.961.185 KM. Izmjene Finansijskog plana su izvršene zbog povećane redovne naplate doprinosa, aktivnosti u 2006. godini po Zakonu o naplati i djelomičnom otpisu dospjelih a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje te uplatama iz Proračuna FBiH za subvencije troškova po osnovu uvođenja PDV.

4.3.2 Izvršenje finansijskog plana

Federalni zavod je u finansijskom izvješću (Račun prihoda i rashoda) za 2006.godinu, iskazao višak prihoda nad rashodima u iznosu od 26.969.922 KM.

a) *Prihodi*

Federalni zavod je za 2006. godinu iskazao prihod u ukupnom iznosu od 1.002.986.143 KM od čega su:

• Prihodi od doprinosa	970.007.829 KM
• Prihodi od iz ranijih godina, po Zakonu	10.140.915 KM
• Potpora za vojne mirovine po Uredbi	2.230.850 KM
• Ostali prihodi	2.833.298 KM
• Grant-potptra za subvencioniranje troškova	17.738.251 KM

Prihodi od doprinosa naplaćeni su u iznosu od 970. 007.829 KM i veći su za 15% u odnosu na 2005. godinu a 2 % su veći u odnosu na Finansijski plan. Izvršena je provjera naplate ovih prihoda, uvidom u promet depozitnih računa i pomoćne evidencije naplaćenih prihoda po obveznicima uplate.

Federalni zavod poduzima mjere naplate prihoda od doprinosa; boljim praćenjem evidencija po obveznicima uplata te povremenim eksternim pregledom kod obveznika uplate doprinosa. Iako ovaj oblik nadzora ima ograničene mogućnosti, efekti rada su značajni, sa stanovišta utvrđivanja neizmirene obveze iz osnova doprinosa, kod obveznika uplate, ali i same naplate. Ističemo aktivnosti u Odjeljenju za financije Kantonalne administrativne službe Sarajevo na utvrđivanju i naplati doprinosa putem eksternog pregleda. Mišljenja smo da nadzorom treba obuhvatiti i ostale obveznike uplate, za lica koja su osigurana u određenim okolnostima prema Odluci... («Sl. novine FBiH» broj: 46/ 02).

Menadžment Federalnog zavoda je posvetio pozornost suradnji sa Poreznom upravom FBiH; radi bolje naplate doprinosa. Porezna uprava je, ovlaštena za kontrolu obračuna i uplate doprinosa te prisilnu naplatu javnih prihoda. Rezultati naplate doprinosa, po ovom osnovu, još uvijek, nisu zadovoljavajući za Federalni zavod.

Prihodi iz ranijih godina (od doprinosa), naplaćeni su u iznosu od 10.140.915 KM po Zakonu o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih a neneplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje (“Sl.novine FBiH”broj: 25/ 06). Za primjenu ovoga zakona, Upravno vijeće Federalnog zavoda donijelo je Naputak o postupku izmirenja duga po osnovu doprinosa za mirovinsko osiguranje, a menadžment je organizirao rad i nadzor nad izvršenjem. Prijem, evidentiranje i obradu prijave po Zakonu vrše kantonalne administrativne službe Federalnog zavoda, a kompletiranu dokumentaciju sa zapisnikom o utvrđenoj obvezi, potpisanim od strane dužnika, dostavljaju Komisiji, u Središnjoj administrativnoj službi. Prije potpisa sporazuma od strane direktora Federalnog zavoda, ocjenu valjanosti daje interna revizija Federalnog zavoda. Prema podacima ove komisije, u periodu od listopada 2006. godine do 30. 04. 2007. godine, potpisani su sporazumi o izmirenju duga sa 46 dužnika, kojima je utvrđen stvarni dug od 25.151.380 KM, popust po Zakonu, od 6.162.600 KM, te iznos duga za uplatu od 18.988.780 KM. Sporazumom je utvrđeno da se dužnik obvezuje dugovanje izmiriti jednokratnom uplatom uz popust, po kom osnovu je u 2006. godini, naplaćeno 10.140.915 KM. Do 30. 04. 2007. godine, Federalni zavod je prioritarno rješavao prijave dužnika za doprinose, sa ponuđenom jednokratnom uplatom. Prema obrazloženju ovlaštene osobe iz Komisije, u narednom periodu će se rješavati i prijave dužnika sa ponuđenim izmirenjem dugovanja reprogramiranjem duga, odgođenim ili obročnim plaćanjem uz obavezno prilaganje instrumenata osiguranja plaćanja. Posebna pozornost će se usmjeriti provjeri ponuđenih instrumenata osiguranja plaćanja.

Ostali prihodi, najvećim dijelom se odnose na sljedeće:

• Prihodi od kamata na depozite	472.751 KM
• Prihodi od refundacije mirovina po međunarodnim ugovorima	1.084.679 KM
• Prihodi od preplata (preužitka) mirovina, po poravnanju	228.778 KM
• Prihodi od izdavanje uvjerenja	863.531 KM
• Prihodi od pružanja usluga	132.936 KM

Iz Proračuna FBiH, naplaćena su namjenska sredstva od 17.738.251 KM za subvencioniranje dijela povećanih troškova, određenim kategorijama umirovljenika, zbog uvođenja poreza na dodanu vrijednost. Radi se o transferu sredstava koja imaju karakter socijalne pomoći. Ističemo da je nakon obračuna korisnika subvencije, utvrđen više primljeni iznos od 192.203 KM, koji je vraćen u Proračun FBiH, veljače 2007. godine.

b) Rashodi

Rashodi i izdaci Federalnog zavoda iznose 977.116.117.KM, što je u odnosu na planirana sredstva za ove namjene manje za 66.845.068 KM ili 6,41%. Tekuće rashodi čine 99,89% ili 976.016.221 KM, ukupnih rashoda i izdataka, dok kapitalni izdaci iznose 1.099.896 KM ili 0,11%.

Tekući rashodi se odnose se na rashode mirovina, rashode (izdatke) za subvencije po osnovu uvođenja PDV, te rashode Stručnih službi Federalnog zavoda. Strukturu tekućih rashoda dajemo u sljedećem pregledu:

1. Rashodi neto mirovina	913.242.608 KM
2. Rashodi –naknade za fizičku onesposobljenost	854.303 KM
3. Doprinosi za zdravstveno osiguranje umirovljenika	10.709.073 KM
4. Troškovi distribucije mirovina	5.586.048 KM
5. Ukupno rashodi mirovina	930.392.032 KM
6. Subvencije po osnovu uvođenja PDV	17.547.161 KM
7. Bruto plaće i naknade uposlenih	20.093.957 KM
8. Ostali materijalni troškovi i usluge	7.983.071 KM
9. Ukupno rashodi Stručnih službi Federalnog zavoda	28.077.028 KM
10. Sveukupno rashodi Federalnog zavoda MIO/PIO	976.016.221 KM.

Uredbom o povoljnijim uvjetima za stjecanja prava na starosnu mirovinu vojnih osiguranika, i Zakonom o službi u vojsci Federacije BiH date su pogodnosti za određene kategorije osiguranika, koji pravo ostvaruju po povoljnijim uvjetima, a osiguranje sredstva za isplatu tih mirovina uređeno je Uredbom. Iz Proračuna Federacije BiH, za isplatu mirovina koje su ostvarene po Uredbi, doznačeno je u 2006.godini 2.230.850 KM, a ukupno potraživanja Federalnog zavoda iz navedenog osnova, sa stanjem 31. 12. 2006. godine iznosi 62.797.913 KM. Mirovine po Uredbi, obračunate su i isplaćene iz sredstava (na teret rashoda) Federalnog zavoda. a nedostajuća sredstva su imala negativan odraz na likvidnost i sporiji rast mirovina. U Proračunu Federacije BIH za 2006. godinu, planirano je za mirovine po Uredbi o povoljnijim uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu vojnih osiguranika, samo 2.230.850 KM iako je Federalni zavod redovno dostavljao obračune potrebnih sredstava za ove namjene, sa početkom od rujna 2004. godine. Upravno vijeće i menadžment Federalnog zavoda poduzimali su i u 2006. godini, odgovarajuće aktivnosti za naplatu potraživanja po Uredbi. U Proračunu Federacije BiH za 2007.godinu, planirano je 63.500.000 KM, na tekućim potporama,-Transfer za MIO/PIO- refundacija isplaćenih mirovina vojnika, umirovljenih po povoljnijim uvjetima. Prema Odluci Vlade FBiH transfer se treba izvršiti u četiri mjesečne tranše, travanj-srpanj 2007. godine. Broj vojnih umirovljenika po Uredbi, prema podacima Federalnog zavoda iz rujna 2006. godine, je 4.621, sa prosječnom mirovinom od 506,64 KM.

U Izvješću o radu Federalnog zavoda za 2006. godinu navedeno je da je broj korisnika mirovina u prosincu 2006. godine 314.462 ili 2,54% više u odnosu na isti period 2005. godine, (306.681) ali je za 1,23% manje od planiranog broja korisnika, (318.400). Struktura korisnika mirovina iz prosinca 2006. godine je sljedeća:

1. starosne mirovina 130.425 sa prosječnim iznosom od 314,59 KM,
2. invalidske mirovine 71.144 sa prosječnim iznosom od 221,03 KM,
3. obiteljske mirovine 112.893 sa prosječnim iznosom od 212,91 KM.

Prosječna mirovina isplaćena u prosincu 2006. godine iznosila je 256,92 KM, što je 14,50% više u odnosu na prosječnu mirovinu iz prosinca 2005. godine, (224,38 KM).

Prosječno isplaćena mirovina iz redovne isplate za 2006. godinu, iznosi 237,97 KM što je za 8,10% veća od prosječno isplaćene mirovine za 2005. godinu (220,13 KM).

Najnižu mirovinu od 189,00 KM primilo je 114.631 umirovljenika, što je 36,45% od ukupnog broja dok je najvišu od 1.164,14 KM primilo 340 umirovljenika.

Sukladno sa naplaćenim prihodima od doprinosa Upravno vijeće Federalnog zavoda, je za svaki mjesec, utvrdilo koeficijent za isplatu mirovina i to: 1,21% za period 01. 01. do 31. 05., 1,25% za period 01. 06. do 30.09., 1,31% za period 01. 10. do 30. 11. i 1,35% za period 01. 12. do 31. 12. 2006. godine.

Prilikom određivanja mjesečnog koeficijenta za isplatu mirovina, Federalni zavod nije sagledavao moguće utjecaje na rashode iz sporova u toku, niti je procijenio naplativost iskazanih potraživanja.

U studenom 2006. godine, Vlada Federacije BiH, donijela je Odluku o prestanku važenja Odluke o određivanju visine zajamčene, najniže i najviše mirovine («Sl.novine FBiH» broj: 73 /06.)

Poboljšanjem likvidnosti u Federalnom zavodu, stvoreni su uvjeti da se mirovine isplaćuju sukladno sa Zakonom o mirovinskom i invalidskom osiguranju. Upravno vijeće Federalnog zavoda donijelo je Odluku o utvrđivanju visine najniže, zajamčene i najviše mirovine.

Pregled iznosa najniže, zajamčene i najviše mirovine, po Odluci Vlade FBiH, koja je važila do kraja studenom 2006. godine, i po Odluci Upravnog vijeća Federalnog zavoda za prosinac 2006. godine:

Mirovine	Iznos po Odluci Vlade iz 2002.god.	Iznos po koeficijentu za XII/ 06.- 1,35	Iznos po Odluci UO za XII/06.	Iznos po koefic. za XII/06-1,35	Indeks 5/3
1.	2.	3.	4.	5.	6.
Najniža	140,00 KM	189,00 KM	140,00 KM	189,00 KM	100,00
Zajamčena	155,08 KM	209,36 KM	179,50 KM	242,32 KM	115,74
Najviša	633,22 KM	854,85 KM	1.164,14 KM	1.164,14 KM	136,18

Od 2002. godine, reorganiziranjem dva ranija nosioca osiguranja u jedinstven Federalni zavod za MIO/PIO, Vlada FBiH, donijela je Odluku o određivanju visine najniže (140,00 KM), zajamčene (155,08 KM) i najviše mirovine (633,22 KM).

Sukladno sa Zakonom o mirovinskom i invalidskom osiguranju, usklađivanje mirovina se vrši mjesečno, po potrebi, na osnovu sredstava naplaćenih za isplatu mirovina. Od prosinca 2006. godine, počela je primjena Odluke Upravnog vijeća Federalnog zavoda o određivanju visine najniže, zajamčene i najviše mirovine, po kojoj najniža mirovina iznosi 140,00 KM, zajamčena 179,50 KM i najviša 1.164,14 KM. Prema Zakonu, najniža i zajamčena mirovina utvrđuje se prema prosječnoj mirovini isplaćenoj u prosincu prethodne godine a osnova za obračun najviše mirovine je prosječna plaća isplaćena u prosincu prethodne godine. Najniža mirovina, ne može biti manja od 60%, od prosječne mirovine isplaćene u prosincu prethodne godine (224,38 KM x 60%= 134,63 KM. Odlukom Upravnog vijeća, najniža mirovina je utvrđena u iznosu 140,00 KM, odnosno zadržana je na dosadašnjem nivou. Zajamčena mirovina ne može biti manja od 80% od prosječne mirovine isplaćene u prosincu prethodne godine (224,38 KM x 80%= 179,50 KM), i utvrđena je u ovom iznosu. Suglasno Zakonu, najviša mirovina sa svim dodacima kod određivanja ne može iznositi više od iznosa prosječne plaće isplaćene u prosincu prethodne godine, uvećane dva puta. Prosječna plaća u Federaciji BiH, za prosinac 2005. iznosi 582,07 KM, a uvećana dva puta iznosi 1.164,14 KM. Na ovako utvrđenu mirovinu, Federalni zavod ne primjenjuje povećanje isplatnog koeficijenta tijekom godine.

U prosincu 2006. godine, 340 korisnika primilo je najvišu mirovinu od 1.164,14 KM. Povećanjem isplatnog koeficijenta, povećava se broj korisnika najviše mirovine, jer za sve one koji primaju mirovinu manju od iznosa najviše, primjenjuje se isplatni koeficijent, ali samo do iznosa najviše mirovine. Ovakvim načinom izračuna i isplate, najviše mirovine su limitirane cijelu (tekuću) godinu. **Odredbe člana 51 Zakona o MIO, u svezi usklađivanja mirovina (mjesečno, po potrebi), odnose se na sve mirovine utvrđene Zakonom.**

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda da analizira primjenu Odluke, u svezi usklađivanja najviše mirovine tijekom godine, suglasno odredbama Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, te eventualno, predloži Upravnom vijeću njenu izmjenu i dopunu.

U 2006. godini iz Proračuna Federacije BiH, a na osnovu Odluke Vlade FBiH doznačena su sredstva Federalnom zavodu za subvencioniranje troškova po osnovu uvođenja PDV umirovljenicima koji primaju mirovinu do 200 KM. Ovi umirovljenici su primali mjesečno po 10 KM i na svakom čeku su bile posebno iskazani iznosi po tom osnovu. U 2006. godini, u prosjeku je za subvencioniranje troškova po osnovu uvođenja PDV primalo 145.533 umirovljenika.

Doprinos za zdravstveno osiguranje korisnika mirovina u 2006. godini iznosi 10.709.073 KM. Obračunava se po stopi od 1,2%, na osnovu Zaključka Vlade FBiH iz 2003. godine. Zakonski postupak određivanja stope nije proveden. **Ističemo da su sredstva prikupljena na ovaj način nedovoljna za zdravstvenu zaštitu umirovljenika**, a posebno za korisnike mirovina Federalnog zavoda koji imaju prebivalište van BiH, u republikama bivše SFRJ.

Naknade za fizičku onesposobljenost za 2006. godinu, obračunate su u iznosu od 854.303 KM. Sukladno sa Zakonom o vrstama i procentima fizičke onesposobljenosti, stručnu ocjenu fizičke onesposobljenosti daje Institut za medicinsko vještačenje Sarajevo, koji je do 10. 08. 2006. godine bio u sastavu Federalnog zavoda, organiziran kao Sektor za ocjenjivanje radne sposobnosti. Na osnovu Uredbe o postupku medicinskog vještačenja i osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje, Upravno vijeće Instituta za medicinsko vještačenje je 30. 08. 2006. godine, donijelo Odluku o preuzimanju uposlenika, kojom su preuzeti u radni odnos svi uposlenici Sektora za ocjenjivanje radne sposobnosti. Prema ocjeni menadžmenta Federalnog zavoda, izdvajanje ovog sektora, imaće za posljedicu veće rashode za ocjenjivanje radne sposobnosti. Ističemo da je Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, Presudom od 03. listopada 2006. godine, (“Sl. novine FBiH” broj: 73/06.), utvrdio da je Uredba o postupku medicinskog vještačenja i osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje (“Sl. novine FBiH” broj: 17/06.), u nesuglasnosti sa Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Kao prijelazno rješenje, dana je mogućnost da se u roku od šest mjeseci zakonom uredi materija koja je regulirana osporenim Uredbom, a u ostavljenom roku, može se primjenjivati Uredba.

Rashodi Stručnih službi Federalnog zavoda

Bruto plaće i ostale naknade uposlenim iznose ukupno 19.906.411 KM i manje su za 0,96% u odnosu na Financijski plan, što čini 2,04% tekućih rashoda. Bruto plaće i naknade plaća uposlenim iznose 14.646.372 KM a ostvarene su u okviru planiranih veličina. Obračun i isplata plaća vršena je prema Privremenom Pravilniku o sistematizaciji radnih mjesta i Pravilniku o radu Federalnog zavoda.

Ukupni rashodi Stručnih službi Federalnog zavoda (28.077.028 KM) čine 2,87% tekućih rashoda. Treba reći da, osim bruto plaća i naknada zaposlenim, u rashodima Stručnih službi sadržani su i materijalni troškovi i usluge koji su u izravnoj funkciji obračuna i isplata mirovina: obrasci, papir, kompjuterske usluge i drugi troškovi.

Metodom uzorka, izvršena je provjera obračuna plaća, naknada za topli obrok, regresa za godišnji odmor, ostalih dodatnih primanja, naknada članovima Upravnog vijeća i Nadzornog odbora, poštanskih troškova za isplatu mirovina, rashodi za obrasce i papir, rashodi za konverziju kod isplata u stranoj valuti, usluge Instituta. Nisu utvrđene nepravilnosti.

Rashodi za kompjuterske usluge, (kao dio rashoda Stručnih službi) evidentirani su u iznosu od 2.134.373 KM, od čega se na usluge ERC «ZIPO» Sarajevo, odnosi 1.860.390 KM a «Medijum informatika» Velika Gorica, 249.500 KM. Upravno vijeće Federalnog zavoda redovno prati situaciju sa informatičkim uslugama, koje rade druga pravna lica; imajući u vidu sve okolnosti i rizike. Ističemo da ERC «ZIPO» d.o.o. Sarajevo, i dalje pruža usluge bez zaključenog ugovora sa Federalnim zavodom, te da je cijena usluge sporna. Mjesečni iznos fakturiranih usluga po predračunima od strane ERC «ZIPO» je oko 240.000 KM do 280.000 KM, dok je prema odlukama Upravnog vijeća priznato 129.000 KM uvećano za 26.000 KM za održavanje sustava. Izbor dobavljača za pružanje ovih usluga nije izvršen po Zakonu o javnim nabavkama.

Smatramo da su evidentirani rashodi za informatičke usluge, pružene od strane ERC «ZIPO», visoki i da nisu odraz tržišnog nadmetanja.

4.4. Ostali nalazi

4.4.1 Matična evidencija

Matična evidencija ima poseban značaj za ostvarivanje funkcija Federalnog zavoda. Kantonalne administrativne službe, suglasno Pravilniku o unutarnjem ustroju, imaju u okviru Sektora za ostvarivanje prava, Odsjek za matičnu evidenciju. Najveći dio aktivnosti ovog odsjeka je vođenje evidencije o uplatama doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje, izrada i kontrola prijava M-4. Donesen je Napatuk i urađene procedure za rad u Matičnoj evidenciji.

Prema podacima Federalnog zavoda, u 2006. godini, kantonalne administrativne službe su zaprimile 206.601 prijava M-4, izvršile vizualnu kontrolu i dostavile ERC-u na unos. Utvrđena su 524 dupla matična broja, kroz postupak objedinjavanja podataka na jedan matični broj i poništavanje slogova u bazi podataka.

Revizijom smo utvrdili da Federalni zavod i dalje ne vrši nadzor-provjeru konačnog unosa podataka iz obrasca M-4, koji se radi u ERC «ZIPO» d.o.o. Sarajevo, pa nisu eliminirani mogući rizici iz ovog posla. Prema Zakonu o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja («Sl.novine FBiH» broj: 42/04), **podatke o stažu osiguranja i plaći, kontrolira nositelj osiguranja i unosi ih u matičnu evidenciju iz prijava.**

Menadžment Federalnog zavoda je obavezan identificirati rizike (i) iz ovog osnova, te uspostaviti kontrolu nad njima.

4.4.2 Pokrenuti sporovi protiv Federalnog zavoda

1. Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske podnio je tužbu radi naknade štete zbog isplaćenih mirovina za oko 38.000 umirovljenika u vremenskom periodu od 01. 10. 2004. do 31. 08. 2006. godine. koju su, po navodima tužitelja, mirovinu ostvarili u Federaciji BiH do 30. 04. 1992. godine, a isplata vršene od strane Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske. Tužbeni zahtjev je podnesen 14. 04. 2005. godine na iznos od 21.614. 386 KM. Postupak nije okončan do kraja 2006. godine, i proteže se u 2007. godini. Radi utvrđivanja tužbenog potraživanja, koje je tužitelj u navedenom povećao na 165.314.043 KM, bilo je određeno vještačenje, rezultat kojeg je iznos od 118.958.917 KM, kojemu je prigovoreno, pa je Sud odredio novo vještačenje. Tužbeni zahtjev osim naknade tužbenog potraživanja, zakonskih kamata i troškova postupka, navodi da se preuzmu umirovljenici koji su ostvarili pravo na mirovinu do 30. 04. 1992. godine, na teritoriji sadašnje Federacije BiH, a mirovinu primaju na teret Fonda PIO RS. Osnov za navedeno tužilac navodi prestanak primjene Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u provođenju mirovinskog i invalidskog osiguranja zaključenog 2000. godine između Javnog fonda PIO Republike Srpske, Društvenog fonda PIO BiH i Zavoda MIO Mostar (u navedenom Sporazumu nosioci osiguranja su uredili način isplate mirovina ostvarenih do 30. 04. 1992. godine, kao i isplatu mirovina ostvarenih poslije navedenog perioda.)

2. U toku je sudski postupak pokrenut od strane Elektronsko računskog centra zdravstva i penzijskog osiguranja d.o.o. Sarajevo(ERC ZIPO) protiv Federalnog zavoda, s tim što je tužbeni zahtjev iz tužbe od 24. 12. 2004. godine sa iznosa od 3.582.776 KM povećan na 6.258.600 KM i to podneskom tužitelja od 08 03. 2007. godine, uz zateznu kamatu. ERC «ZIPO» nastavio je pružati informatičke usluge, i ispostavljao fakture, bez potpisanog ugovora sa Federalnim zavodom, a Federalni zavod je plaćao ove usluge i u 2006.godini, prema odluci Upravnog odbora u iznosu od 155.000 KM mjesečno.

Po ovom sporu, prethodno je provedena medijacija, ali dogovor nije postignut, jer prijedlog ERC-a «ZIPO» u vezi cijene, nije prihvaćen od strane Upravnog vijeća Federalnog zavoda, te je donesena Odluka od 26. 03. 2006. godine, da se po ovom predmetu, nastavlja sudski postupak.

3. U 2006. godini podnesene su tužbe protiv Federalnog zavoda, od strane zaposlenika, a predmet tužbe su potraživanja iz radnog odnosa. Spajanjem dva ranija nosioca osiguranja u jedinstven Federalni zavod, (01. 01. 2002. godine), obračun i isplata plaća se vršila prema općim aktima zatečenih nosioca osiguranja, kako su stečena, do donošenja općih akata o sistematizaciji radnih mjesta i vrijednosti posla na nivou Federalnog zavoda, koji je donesen i primjenjuje se od 01. 04. 2005. godine. Neki uposlenici ranijeg nosioca osiguranja DF PIO BiH, podnijeli su tužbe zbog obračuna i isplate plaća koja se vršila prema općim aktima zatečenih nosioca osiguranja, a koji su neujednačeni u pogledu visine plaće..

Po ovom osnovu, ukupno tužitelja je 355, a tuženi iznos je 4.006.681 KM bez obračunatih kamata i troškova postupka. Napominjemo de je Vrhovni sud Federacije BiH u postupku revizije po istom osnovu za spor, preinačio presudu Županijskog suda u Mostaru, na način da se revizija tuženog usvaja, drugostupanjska presuda preinačava tako što se žalba tužitelja odbija i prvostupanjska presuda potvrđuje. Radi se o dvojici uposlenika kojima je isplaćen dosuđeni iznos sa kamatama i troškovima postupka u iznosu od 50.762 KM. Navedeni djelatnici uputili su apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine

4. Zajednička tužba od strane 108 umirovljenih vojnih lica sukladno sa Uredbom o povoljnijim uvjetima stjecanja prava na starosnu mirovinu, smatraju da im pripada pravo na mirovinu u visini koja je utvrđena rješenjem i koja je veća od iznosa najveće mirovine koja je limitirana Zakonom. Razlika od limitiranog iznosa mirovina, odnosno iznosa koji je isplaćen ovim umirovljenicima, do visine utvrđene u rješenjima. Postupak nije završen, a prema dobivenim izvješćima Federalnog zavoda, utuženi iznos je oko 1.620.000 KM.

5. Osim navedenih tužbi protiv Federalni zavoda vode se i drugi sporovi na sudovima u Federaciji BiH, što se vidi iz pregleda danih od Kantonalno administrativnih službi Federalnog zavoda, a odnose se na utvrđene visine mirovina, preplate mirovina, radno pravni sporovi, kao i drugi sporovi.

Iz navedenih pregleda uočili smo da nema jedinstvenog vođenja evidencija o sudskim sporovima u kantonalno administrativnim službama, niti objedinjenog u Središnjoj službi Federalnog zavoda. U priručnim evidencijama nema jasnog pregleda što i koliko je riješeno u korist, a što na teret Federalnog zavoda.

Smatramo da Federalni zavod treba znatno veću pažnju posvetiti pravnoj zaštiti sredstava Federalnog zavoda, da uredi evidencije sudskih sporova kako bi se jasno vidjelo koliko je predmeta podneseno, na koji iznos, od toga koliko je predmeta sa ukupnim iznosom riješeno u korist a koliko na teret Federalnog zavoda, a sve u cilju praćenja rada, troškova i procjene rizika po istom.

Federalni zavod nije evidentirao sporove izvanbilančno, kao uvjetne obveze, niti je procijenio (iskazao) njihov utjecaj na rashode odnosno smanjenje izvora sredstava, za 2006.godinu.

Potencijalne obveze sa stanjem 31. 12. 2006. godine, nisu prezentirane ni u iskazima o ostalim finansijskim podacima, na pomoćnim obrascima, koji su određeni Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu proračuna u Federaciji BiH, («Sl.novine FBiH»,broj: 17/05).

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda da uredi evidencije sudskih sporova, izvrši knjiženje u izvanbilančnoj evidenciji, procijeni i iskaže njihov mogući odraz na rashode (stalne izvore sredstava), a u godišnjem obračunu prezentira u računovodstvenim iskazima suglasno Pravilniku.

4.4.3 Javne nabave

Postupak javnih nabava u Federalnom zavodu vršen je prema internim aktima Pravilnikom o provođenju postupaka javnih nabava, roba, vršenju usluga i radova i Pravilnikom o postupku izravnog sporazuma koji su usklađeni sa Zakonom o javnim nabavama u BiH.

U 2006. godini Federalni zavod je u Finansijskom planu za 2006. godinu, planirao izdatke za nabavu stalnih sredstava u iznosu od 2.247.320 KM, a odnose se na adaptaciju i sanaciju poslovnih prostora i nabavu opreme.

Metodom uzorka provjerili smo poštivanje procedura otvorenog postupka kod adaptacije poslovne zgrade Federalnog zavoda u kome je smještena kantonalna administrativna služba u Mostaru u iznosu od 152.811 KM, adaptacija poslovnih prostora u Tuzli u iznosu od 32.777 KM, Srebreniku u iznosu od 11.576 KM i Novom Travniku u iznosu od 71.145 KM.

Isto tako, za dio otvorenog postupku za nabavu roba, uredskog, potrošnog materijala, sanitarija, ribona, tonera i nabavu obrazaca za potrebe Federalnog zavoda provjerili smo Lot 5 –nabava obrazaca za potrebe Federalnog zavoda..

Kod provedenog postupka putem konkurentskog zahtjeva, pregledali smo nabavku digitalnog projektora za potrebe rada Federalnog zavoda. Dostavljene su tri ponude i izabran je najuspješniji ponuđač sa ponudenom cijenom od 3.260 KM sa kojim je zaključen ugovor.

Postupak dodjele ugovora putem izravnog sporazuma, proveden je sukladno sa Zakonom o javnim nabavama.

Revizijom procesa javnih nabava nismo uočili nepravilnosti u provođenju procedura nabave utvrđenih Zakonom o javnim nabavama.

4.4.4 Registracija umirovljenika Federalnog zavoda

Radi ažuriranja evidencije o umirovljenicima, a na osnovu Odluke Upravnog vijeća Federalnog zavoda, u periodu od 20. 11. 2006. do 15. 02. 2007. godine, obavljena je registracija umirovljenika Federalnog zavoda putem «potvrda o životu», sa prebivalištem u Federaciji BiH.

Za sve Kantonalne administrativne službe štampane su »potvrde o životu« i spiskovi korisnika mirovina prema općinama prebivališta, a ukupan broj umirovljenika koji su trebali pristupiti registraciji je 289.068. Kroz provedenu registraciju utvrđeno je da se registraciji nije uredno odazvalo 8.259 korisnika, a da je 937 umirovljenika umrlo.

Od ožujka 2007. godine, privremeno se gasi isplata penzija za 8.259 korisnika. Ovaj broj nije konačan, a finansijski efekti registracije penzionera po Federalni zavod, moći će se sagledati nakon proteka roka zastare iz člana 104. Zakona o MIO/PIO.

Rezultati popisa-registracije umirovljenika, ukazuju na potrebu poboljšanja sustava internih kontrola; provjerom korisnika mirovina kojima se isplata vrši putem banaka i pošte. Jedan od načina za sprječavanje nezakonitih korisnika mirovina je da se registracija vrši u kraćem periodu, nego do sada

4.4.5 Isplaćene zaostale mirovine iz 2000. godine

U 2006. godini, doznačeno je iz Proračuna FBiH, iznos od 21.000.000 KM na ime obračunatih, neisplaćenih mirovina iz prosinca 2000. godine. Ovim su izmirene obveze Federacije BiH, za neisplaćene mirovine za listopad, studeni i prosinac 2000. godine, koje su prema Zakonu o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije Bosne i Hercegovine, utvrđene u iznosu od 129 miliona KM, («Službene novine FBiH» broj: 66/04.)

Navedeni primitak sredstava, Federalni zavod nije prezentirao u iskazima o ostalim finansijskim podacima, iako je to obveza prema Pravilniku o finansijskom izvještavanju.

4.4.6 Sredstva na ime doprinosa za MIO, uposlenika bivše Obavještajno sigurnosne službe FBiH

Odlukom Vlade FBiH, od 14. studenog 2006. godine, o utrošku neutrošenih sredstava za izmirenje dugovanja po osnovu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje uposlenika bivše Obavještajno-sigurnosne službe Federacije Bosne i Hercegovine, («Sl. novine FBiH» broj: 73/06.), određeno je da se iz neutrošenih sredstava Federalnog zavoda za MIO, doznačenih bivšem Društvenom fondu PIO BiH-Sarajevo, odobrava utrošak sredstava u iznosu od 1.625.531,14 KM, za izmirenje dugovanja po osnovu doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje, uposlenika bivše Obavještajno sigurnosne službe FBiH.

Obveza za navedena, neutrošena sredstva, nije iskazana u računovodstvenim evidencijama Federalnog zavoda.

4.4.7 Razlika doprinosa na plaće Vojske FBiH, iz perioda 1998.-2000. godina

U evidencijama Federalnog zavoda, (računovodstvenim i pomoćnim), nisu iskazana potraživanja od Federalnog ministarstva obrane po osnovu razlike doprinosa za MIO, zbog obračuna i uplate doprinosa po umanjenim stopama, suglasno Odlukama Vlade FBiH. Na bazi podataka o isplaćenim plaćama, sadržanim u podnesenim obrascima M-4, u Federalnom zavodu je sačinjen obračun, (utvrđen iznos) manje uplaćenih doprinosa do pune stope, za obje komponente Vojske FBiH. Tako utvrđena razlika doprinosa do pune stope, za period 1998.-2000. godine, iznosi 159.470.526 KM, što je suglasno sa podacima kod Federalnog ministarstva obrane, od 25. 12. 2001. godine.

Imamo saznanja da su ove obveze kod Federalnog ministarstva obrane, otpisane 2005. godine, (u svezi Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije BiH), prije prelaska Ministarstva na nivo BiH.

Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obveza Federacije BiH, nije jasno definirana obveza po ovom osnovu.

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda da preispita i usuglasi navedene razlike doprinosa, sa nadležnim institucijama.

4.5. Gotovina i kratkoročne tražbine

4.5.1 Gotovina

Financijsko poslovanje Federalnog zavoda se obavljalo preko transakcijskih računa otvorenih kod osam poslovnih banaka, a naplata javnih prihoda (doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje) se vrši na depozitne račune otvorene kod tri poslovne banke.

Sa stanjem 31. 12. 2006. godine, u bilanci stanja Federalnog zavoda, iskazana je gotovina u iznosu od 82.637.737 KM a odnosi se na

• Računi kod banaka	82.622.911 KM
• Gotovina u blagajnama	14.826 KM

Realnost novčanih sredstava potvrđena je izvodima kod poslovnih banaka sa stanjem 31. 12. 2006. godine, i popisom gotovine u blagajnama.

4.5.2. Kratkoročne tražbine

Kratkoročne tražbine sa stanjem na dan 31. 12. 2006. godine iskazana u bilanci stanja u iznosu 77.123.785 KM, čiju strukturu dajemo u slijedećem pregledu:

• Tražbine za izvršene usluge	330.012 KM
• Tražbine za isplaćene mirovine po Uredbi	62.797.913 KM
• Tražbine za preplaćeni porez na dobit Instituta, iz 2003.godine	71.683 KM
• Tražbine za kamatu	55.079 KM
• Tražbine za date pozajmice	300.000 KM
• Tražbine od «Hercegovačke banke»d.d. u privremenoj upravi	13.535 475 KM
• Ostale tražbine	33.323 KM

Tražbine za kamatu, od 55.079 KM naplaćena su u siječnju 2007. godine, a izmirenje obveze po Uredbi, 63.000.000 KM, planirano je u Proračunu Federacije BiH za 2007. godinu. Ostatak tražbina iz ovog pregleda, 14.270.793 KM, cijesimo sa visokim rizikom naplate. Komisija za popis je «obrazložila» porijeklo i strukturu tražbina bez sagledavanja realnosti naplate, osim iznosa od 5.649 KM, kojeg je predložila za otpis. Ističemo da nenaplaćene tražbine od 14.270.793 KM imaju izravnog odraza na likvidnost Federalnog zavoda i nerealno iskazan ukupan višak prihoda nad rashodima sa stanjem 31. 12. 2006. godine. U skladu sa računovodstvenim propisima (Uredba o računovodstvu proračuna u FBiH, Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja), ove tražbine se ne mogu vrednovati kao tekuća sredstva jer potiču iz ranijih godina, 2001. i 2002.

Upravno vijeće Federalnog zavoda je razmatralo Javni poziv za prijenos i isplatu depozita deponentima i štedišama Hercegovačke banke d.d. Mostar u Privremenoj upravi, od 06.jula 2006. godine, upućen od strane VABA Banke. Dana 30. 10. 2006. godine, Upravno vijeće je donijelo Odluku o prihvatanju druge opcije iz Javnog poziva, ali o tome nije potpisan sporazum sa Bankom.

Federalni zavod nije vršio vrednovanje tražbina, ispravkom vrijednosti na teret stalnih izvora sredstava, za dio tražbina čija je naplata neizvjesna ili odgođena na duži rok. Zbog toga, za iznos od 14.270.793 KM, **ne možemo potvrditi da su sredstva realno vrednovana i iskazana u bilanci stanja 31. 12. 2006. godine.**

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda da provjeri postupke do sada poduzetih mjera i aktivnosti u svezi naplate, uz procjenu realnosti i ročnosti iskazanih tražbina.

U Elaboratu o popisu sredstava i izvora sredstava, sa stanjem 31. 12. 2006. godine, nisu iskazana potraživanja po osnovu preplata mirovina koja se vode vanknjigovodstveno, u Kantonalnim administrativnim službama, niti su obrazloženi razlozi nastanka ovih štetnih pojava po Federalni zavod. U Pregledu sudskih sporova, kod KAS Zenica, u dijelu koji se odnosi na utužene tražbine za preplate (isplate nezakonitim korisnicima) mirovina, navedeno je 176 osoba na ukupan iznos oko 171.000 KM.

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda poboljšanje sustava internih kontrola na suzbijanju i otkrivanju nezakonitih korisnika mirovina.

4.6. Stalna sredstva

Sa stanjem na dan 31. 12. 2006. godine, u bilanci stanja Federalnog zavoda, nabavna vrijednost stalnih sredstava iskazana je u iznosu 66.872.301 KM, ispravka vrijednosti 15.472.150 KM i sadašnja vrijednost 51.400.151 KM. Na građevinske objekte odnosi se 53.202.8890 KM, od čega je nabavna vrijednost stanova iskazana je u iznosu 18.761.323 KM. U strukturi stalnih sredstava sadržana je oprema u iznosu od 11.871.031 KM, te sredstva u pripremi od 1.562.567 KM.

Uvidom u računovodstvene evidencije i knjigovodstvenu dokumentaciju, revizijom je utvrđeno sljedeće: U okviru stalnih sredstava -Sredstva u pripremi, iskazana je vrijednost zgrade u izgradnji, objekat «Šik-Ključ» Sarajevo, u iznosu od 1.562.567 KM. Komisija za popis nije utvrdila, provjerila stvarno stanje sa ovim sredstvima, budući su već više godina evidentirana kao sredstva u pripremi.

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda da se utvrdi stvarno stanje ovih sredstava iskazanih u bilanci stanja te provjeri da li su ispunjeni uvjeti za njihovo priznavanje kao sredstvo.

U računovodstvenim evidencijama Federalnog zavoda, iskazana je vrijednost stanova od 18.761.323 KM. Identifikaciju i praćenje neotkupljenih stanova u vlasništvu Federalnog zavoda, radi posebna komisija. Prema tabelarnom pregledu kojeg je sačinila ova komisija, sa stanjem 31. 12. 2006. godine, broj neotkupljenih stanova (stambenih jedinica) je 675. Za određeni broj stanova nije iskazana vrijednost niti je vršena procjena- vrednovanje realnosti novčanog iskaza ove imovine kao bilančne pozicije. Zbog specifičnog imovinsko-pravnog karaktera stanova ali i još uvijek ne okončane identifikacije i drugih pravnih radnji, za sve neotkupljene stanove u vlasništvu Federalnog zavoda, ne možemo potvrditi da je iskazana vrijednost u bilanci realna.

Ističemo da je Federalni zavod, i u 2006.godini, nastavio aktivnosti na identifikaciji stanova (stambenih jedinica), a posao se, još uvijek ne može smatrati okončanim. Uvjeti i način vraćanja davaocu na korištenje, dodjela i prodaja stanova iz člana 13. Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima, uređeni su Zakonom o vraćanju, dodjeli i prodaji stanova («Sl.novine FBiH» broj: 28/05.)

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda nastavak aktivnosti i potrebnih pravnih radnji na utvrđivanju stanova u vlasništvu, uz postupanje po Zakonu o vraćanju, dodjeli i prodaji stanova.

U 2006. godini izvršena je nabava stalnih sredstava u ukupnom iznosu od 1.099.896 KM od čega se na nabavu građevina-poslovnih prostora odnosi 558.510 KM a 510.926 KM na nabavu opreme. Izvršen je obračun i knjiženje amortizacije u iznosu od 968.579 KM, sukladno sa računovodstvenim propisima.

4.7. Kratkoročne obveze i stalni izvori sredstava

4.7.1 Kratkoročne obveze

U bilanci stanja Federalnog zavoda, iskazane su kratkoročne obveze i kratkoročna razgraničenja u ukupnom iznosu od 66.063.211 KM od čega se najveći dio odnosi na:

• Obveze prema pravnim licima	1.002.473 KM,
• Obveze u sporu	908.713 KM,
• Obračunata obveza iz 2000. godine	300.000 KM,
• Ostale kratkoročne obveze	1.027.134 KM,
• Obračunati nenaplaćeni prihodi po Uredbi	62.797.913 KM,

Tim za reviziju je, metodom uzorka, provjerio ročnost i dokumentacionu osnovu navedenih obveza:

Neizmirene obveze prema dobavljačima (1.002.473 KM); uglavnom se odnose na usluge ptt., informatičke, te usluge za energiju i vodu. Navodimo sljedeće: JP BH-Pošta Sarajevo, za 12. 2006.godine (408.463 KM), ERC-ZIPO Sarajevo, za 12/2005.godine, (129.449 KM), HPT-Mostar (84.160 KM), “Medijum informatika”-Velika Gorica (41.800.KM) te rashode za utrošenu električnu energiju, vodu i gas za 12./06. godine. Iskazane obveze prema dobavljačima izmirene su u 01./2007. godine.

Ostale kratkoročne obaveze odnose se na: Obaveze za izdvojena sredstva na računu, od privatizacije poduzeća (834.932 KM), popisana po uplatiocima, i obaveze za neisplaćene subvencije po osnovu PDV, (192.203 KM). Sredstva od privatizacije su na izdvojenom računu kod banke, a obaveze za neisplaćene subvencije, vraćene u Proračun FBiH, 06. 02. 07. godine.

Obračunati nenaplaćeni prihodi, (odnose se na obaveze Vlade FBiH po Uredbi o povoljnijim uvjetima za stjecanje prava na starosnu mirovinu vojnih osiguranika, su dokumentirani mjesečnim obračunima od 09. 2004. godine do 31. 12. 2006. godine.

Predbilančnim radnjama sa stanjem na dan 31. 12. 2006. godine, nisu obuhvaćene potencijalne obaveze iz sudskih sporova protiv Federalnog zavoda niti tražbine za preplate mirovina, koje nisu iskazana u računovodstvenim evidencijama.

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda da se godišnji popis sredstava i obveza, te ostale predbilančne radnje kao značajan vid općih kontrola, vrši sukladno sa računovodstvenim propisima.

4.7.2 Stalni izvori sredstava

Ukupni Stalni izvori sredstava iskazani u bilanci stanja iznose 145.098.462 KM. Od ovog iznosa na izvore stalnih sredstava odnosi 51.330.771 KM, a 93.767.691 KM iskazano je kao neraspoređeni (kumulativni) višak prihoda nad rashodima sa stanjem 31. 12. 2006. godine.

Federalni zavod nema iskazane Izvore sredstava rezervi. Zakonom o mirovinskom i invalidskom osiguranju, uređeno je da nosilac osiguranja izdvaja sredstva u stalnu rezervu dok ne dostigne iznos od 10% planiranih prihoda za tekuću godinu. **Federalni zavod je ostvario uvjete za evidentiranje dijela Izvora sredstava rezervi po Zakonu, zbog čega, u suštini, nema neraspoređenog viška prihoda nad rashodima.** Istovremeno, iskazani neraspoređeni višak prihoda nad rashodima, od 93.767.691 KM nije u potpunosti «pokriven» likvidnim sredstvima zbog neizvjesne naplate potraživanja, od 14.270.793 KM i (najmanje) za taj iznos, višak prihoda, nije realan odnosno ne čini sredstva rezervi koja su u funkciji održavanja likvidnosti. Ukupno iskazani neraspoređeni višak prihoda nad rashodima, 31. 12. 2006. godine, od 93.767.462 KM ne možemo potvrditi ni zbog činjenice da nisu terećeni mogući rashodi (procijenjeni rizici) po sudskim sporovima protiv Federalnog zavoda.

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda da evidentira Izvore sredstava rezervi, sukladno sa Zakonom, te procijeni i evidentira moguće rizike, suglasno računovodstvenim propisima.

4.8. Izvanbilančna evidencija

U izvanbilančnoj evidenciji iskazana su sredstva Federalnog zavoda u ukupnom iznosu od 103.649.585 KM. Radi se o objektima i poslovnim prostorima koji nisu u posjedu ni poslovnoj funkciji Federalnog zavoda a izgrađeni su sredstvima ranijeg DF-PIO BiH ili SIZ- PIO BiH. Dom penzionera u Sarajevu i Bijaću je devastiran i nije zaštićen od daljeg gubljenja građevinske vrijednosti. Za ove objekte, Federalnom zavodu nije sporan posjed ali je i dalje sporno pravo raspolaganja, čak i poduzimanje mjera na zaštiti ovih objekata.

Federalni zavod je u 2006. godini, posvetio veliku pažnju aktivnostima na povratu objekata i prostora koji nisu u posjedu: «Dom penzionera» Tuzla, «Dom penzionera» Zenice, «Dom umirovljenika»-hotel «ERO» Mostar, «Dom penzionera»-hotel «Neum» u Neumu.

Presudama Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: Kž- 322/05. od 21. 07. 2006. godine i Kž-463/03. od 10. 03. 2005. godine, vraćena je u vlasništvo Federalnom zavodu, zgrada «Doma umirovljenika» u Mostaru. Na osnovu toga, izvršeno je knjiženje u Zemljišno-knjižnom uredu u Mostaru, zgrade «Doma umirovljenika» u korist Federalnog zavoda za MIO/PIO. Upravno vijeće Federalnog zavoda je zadužilo menadžment da stupi u kontakt sa predstavnicima i organima upravljanja hotel «ERO» Mostar, sa ciljem sačinjavanja pripremnih radnji, za provedbu presude Vrhovnog suda FBiH. O ovome je u travnju 2007. godine, dostavljena Informacija, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike.

U svezi sa odredbama Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja državnom imovinom Federacije BiH («Sl. novine FBiH» broj 20/05.) i («Sl.glasnik BiH» broj 29/ 06.), Federalni zavod je u 2005.i 2006. godini, Vijeću ministara Bosne i Hercegovine (Komisiji za državnu imovinu), uputio prijedlog za izuzimanje od privremene zabrane raspolaganja domova penzionera u Sarajevu i Bijaću, radi poduzimanja aktivnosti za njihovo stavljanje u funkciju i zaštitu od daljnjeg devastiranja i propadanja.

Zbog specifičnosti ovog oblika imovine Federalni zavod se i ranije obraćao Vladi FBiH, sa upitom, uz Informaciju o imovini-nekretninama, i prijedlozima za pojedine objekte. Prema obrazloženju ovlaštene osobe, do sada nisu stigli odgovori u vezi ove imovine; ni od Komisije za državnu imovinu, ni od Vlade FBiH.

Imajući u vidu da je određena imovina koja je iskazana izvanbilančno, vraćena u vlasništvo i dostupna Federalnom zavodu, da je njena vrijednost procijenjena (pouzdana izmjerena) od strane ovlaštenog procjenitelja, da je od te imovine izvjesna buduća korist, ispunjeni su uvjeti za njeno priznavanje kao sredstvo, u bilanci stanja, suglasno Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Povrat imovine Federalnog zavoda, koja nije u posjedu, ostaje i dalje velika obveza. Još se ne može smatrati okončanim, ni postupak identifikacije imovine: negdje se radi o pravu korištenja dijela određenih kapaciteta, neki objekti su potpuno srušeni, za neke je uništena dokumentacija ili nije odgovarajuća prema stvarnom stanju.

U izvanbilančnoj evidenciji nije iskazan «Dom penzionera»-hotel «Neum» u Neumu. Od strane nadležnih organa, vrše se provjere postupka dokapitalizacije, (privatizacije) ovog objekta. Menadžment Federalnog zavoda obavještava Upravno vijeće i Vladu FBiH o poduzetim radnjama na povratu imovine.

Preporučujemo menadžmentu Federalnog zavoda da, nakon provjere svih činjenica u svezi objekata i poslovnih prostora, evidentiranih izvanbilančno, izvrši knjiženje u glavnoj knjizi, onih objekata, prostora koji ispunjavaju uvjete za priznanje kao sredstvo, u bilanci stanja.

4.9. IT sustav u Federalnom zavodu

Federalni zavod još uvijek nema jedan Informacioni sustav, kako je uređeno Zakonom o organizaciji mirovinskog i invalidskog osiguranja Federacije BiH, Statutom i Zakonom o matičnoj evidenciji o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja.

Matični podaci, obračun mirovina, podrška uredskom poslovanju iz osnova ostvarivanja prava na mirovinu u dijelu Federalnog zavoda iz ranijeg nositelja osiguranja Društveni fond PIO BIH-Sarajevo, vodi Elektronski računski centar zdravstva i penzijskog osiguranja ERC-«ZIPO» d.o.o. Sarajevo. Kod ovog ERC-a nalazi se i baza podataka za osiguranike i korisnike mirovina te ostali podaci iz oblasti MIO-a za cijelu BiH, do 31. 03. 1992. godine. I dalje je, najvećim dijelom, uvjetovana dostupnost podataka za Federalni zavod, iz informacione baze smještene u ERC-«ZIPO».

Upravno vijeće Federalnog zavoda je u 12. 2006. godine razmatralo radni materijal «Strategija reforme mirovinskog sustava u Federaciji kao i sredstva iz projekta «SITAP». Sredstva iz projekta «SITAP» namijenjena su za informatičku i telekomunikacijsku opremu, za ciljanu grupu uposlenih u Federalnom zavodu koji rade na informacionim tehnologijama.

Provedenom revizijom nismo vršili (novu) informatičku provjeru funkcioniranja dva odvojena IT sistema.

Uspostavom jedinstvenog informacionog sustava u Federalnom zavodu, stvorit će se osnovi za povećanje IT sigurnosti, brže i lakše korištenje baze podataka, znatno smanjenje rashoda ove vrste i eliminiranje rizika obrade istog poslovnog procesa u različitim softverskim rješenjima, a time će se poboljšati uvjeti za efikasniju Internu kontrolu u svim segmentima rada.

5. ZAKLJUČAK

Provedenom revizijom u Federalnom zavodu, utvrdili smo da su završene aktivnosti na uspostavi organizacije rada prema Pravilniku o unutarnjem ustroju. Poboljšano je funkcioniranje internih kontrola u širem području matične evidencije i ostvarivanja prava na mirovinu, te kontroli obračuna i naplata doprinosa od obveznika uplate.

Federalni zavod je putem resornog ministarstva, izvještavao Vladu FBiH, o finansijskom položaju, neriješenim pitanjima imovine i informacionog sustava te tužbe protiv Federalnog zavoda, iz Republike Srpske.

Smatramo potrebnim, sačiniti analizu i procjenu potencijalnih obveza iz sporova u tijeku, protiv Federalnog zavoda, uz pravna sredstva na zaštitu od ovih rizika.

Federalni zavod treba i dalje, uz pomoć Vlade FBiH, nastaviti aktivnosti na rješenu Inforacionog sustava, sukladno sa Zakonom o organizaciji MIO FBiH.

Trajna obveza su aktivnosti na naplati doprinosa od svih obveznika uplate, uz suradnju sa Poreznom upravom na identifikacije obveznika i bolje naplate doprinosa, sa ciljem isplate mirovina prema propisima.

KOMENTAR

Federalni zavod je dostavio pismeni komentar na Nacrt Izvješća o reviziji za 2006. godinu, dopisom broj: 01-956/07. od 18. 06. 2007. godine. Istaknuta je nemogućnost većeg utjecaja Federalnog zavoda na ustrojstvo informacionog sustava sukladno Zakonu, jer je ERC «ZIPO» d.o.o. Sarajevo, zaseban pravni subjekt, te se očekuje pomoć Vlade FBiH, za rješenu ovog problema.

Ovo Izvješće, predstavlja konačno Izvješće o obavljenoj reviziji Federalnog zavoda za 2006. godinu.

Viši revizor

Anica Pudar, dipl. oec.

Revizor

Husref Gazibegović, dipl. oec.